

مورد پژوهی

(از مفهوم تا عمل)

تالیف و گردآوری:

محمدحسین رونقی

دکتر محمدحسین رونقی

دانشجوی دکتری مدیریت دانشگاه تهران

دانشیار گروه مدیریت دانشگاه تهران

انتشارات اسرار دانش

پاییز ۹۳

مورد پژوهی

(از مفهوم تا عمل)

تألیف و گردآوری: دکتر محمد موسی‌خانی

محمدحسین رونقی

صفحه‌آرا: محمدحسین کاویانبور

طراح جلد: بهزاد کاظمی

لیتوگرافی: صدف

چاپخانه: گلرنگ

صحافی: مهرگان

چاپ: اول پاییز ۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شماره استاندارد بین‌المللی کتاب (شابک):

۹۷۸ - ۹۶۴ - ۹۸۶ - ۰۸۰ - ۰

شابک ایران: ۹۶۴ - ۹۸۶ - ۰۸۰ - ۰

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان شهید زانداومری، روبروی اداره پست، پلاک ۱۲۶، طبقه ۳

تلفن: ۰۲۱ - ۶۶۴۶۰۰۱۱ - ۱۱۱ - ۶۶۹۶۰۶۵۴

سایت و فروشگاه اینترنتی: www.asrardanesh.ir

پست الکترونیک: info@asrardanesh.ir

فروشگاه: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، ساختمان سران، شماره ۱۶/۱۳، تلفن: ۶۶۴۱۱۳۶۲

سرشناسه: موسی‌خانی، محمد، ۱۳۳۵ - شناسه افزوده: رونقی، محمد - ۱۳۵۹ -

عنوان و نام پدیدآور: مورد پژوهی (از مفهوم تا عمل) / تألیف و گردآوری محمد موسی‌خانی، محمدحسین رونقی.

مشخصات نشر: تهران: اسرار دانش، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۱۶۸ ص: مصور، جدول، نمودار.

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۹۸۶ - ۰۸۰ - ۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص ۱۶۳ - ۱۶۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: روش موردی موضوع: علوم اجتماعی -- روش‌شناسی

رده‌بندی دیویی: ۳۰۰/۷۲۲ رده‌بندی کنگره: H۶۲/۸۷۸ ۱۳۹۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۲۳۹۹۶

فصل اول: مروری بر مبانی فلسفی و روش‌های پژوهش

۱۵	مبانی پژوهش
۱۵	پژوهش چیست
۱۵	مبانی و ویژگی‌های پژوهش
۱۶	اهداف علم
۱۷	پارادایم‌ها و علل
۱۸	پارادایم اثبات‌گرای
۱۹	پارادایم تفسیرگرایی
۲۱	پارادایم انتقادی
۲۲	مقایسه پارادایم‌ها
۲۲	هستی‌شناسی
۲۳	معرفت‌شناسی
۲۴	روش‌شناسی
۲۵	روش
۲۶	روش پژوهش
۲۷	تقسیم‌بندی روش‌های پژوهش
۲۸	دسته‌بندی روش‌های پژوهش بر اساس هدف
۲۹	دسته‌بندی روش‌های پژوهش بر اساس نحوه گردآوری داده
۳۴	پژوهش‌های پهنانگر و ژرفانگر
۳۴	پژوهش‌های گذشته‌نگر و آینده‌نگر
۳۵	پژوهش‌های نتیجه‌گرا و تصمیم‌گرا
۳۹	روش پژوهش کمی

فهرست مطالب:

۴۲	روش پژوهش کیفی
۴۵	انواع روش‌های پژوهش کیفی
۴۵	طرح‌های روایتی
۴۵	روش تاریخی
۴۶	پیدارشناسی
۴۶	نظریه بسترزاد
۴۹	اقدام‌پژوهی
۵۱	مردم‌نگاری
۵۳	تحلیل مضمون
۵۴	مورد پژوهی
۵۴	رویکرد ترکیبی
۵۹	تفاوت‌های روش پژوهش کمی و کیفی
۶۳	محاسن و معایب روش پژوهش کمی
۶۵	محاسن و معایب روش پژوهش کیفی
۶۹	ویژگی‌های اساسی پژوهش کیفی
۷۱	ویژگی‌های پژوهشگر کیفی
۷۳	طرح‌ریزی پژوهش کیفی
۷۴	مدل تعاملی ماکسول
۷۵	مساله پژوهش کیفی
۷۵	پرسش‌های پژوهش کیفی
۷۷	فرضیه پژوهش کیفی
۷۸	اندازه‌گیری کیفی
۷۸	صحت و قابلیت اعتماد پژوهش کیفی
۷۹	انتخاب روش پژوهش

فصل دوم

۸۳.....	مورد پژوهی چیست.....
۸۵.....	سابقه تاریخی.....
۸۶.....	ویژگی های مورد پژوهی.....
۸۷.....	تعمیم پذیری از مورد پژوهی تا نظریه.....
۸۹.....	اهداف مورد پژوهی.....
۸۹.....	نقاط ضعف و قوت مورد پژوهی.....
۹۵.....	اشتباهات متداول.....
۹۵.....	تفاوت مورد پژوهی و سایر روش ها.....
۹۶.....	تفاوت مورد پژوهی و اقدام پژوهی.....
۹۶.....	تفاوت مورد پژوهی و نظریه بسرزاد.....
۹۷.....	تفاوت مورد پژوهی و مردم نگاری.....
۹۸.....	ویژگی های مورد پژوهی.....
۹۹.....	طرح پژوهش مورد پژوهی.....
۱۰۲.....	گزارش مورد پژوهی.....
۱۰۳.....	انواع گزارش های مورد پژوهی.....
۱۰۵.....	زمان و شیوه شروع گزارش.....
۱۰۶.....	انواع ساختارهای مورد پژوهی.....
۱۰۷.....	مورد پژوهی مناسب.....
۱۰۹.....	انواع مورد پژوهی.....
۱۱۰.....	پژوهش تک موردی.....
۱۱۶.....	پژوهش چندموردی.....
۱۲۱.....	منابع مورد پژوهی.....
۱۲۲.....	مراحل انجام مورد پژوهی.....
۱۳۰.....	آزمون های مورد استفاده در مورد پژوهی.....

فهرست مطالب:

فصل سوم: نمونه‌های مورد پژوهی

مورد اول. فرهنگ تسهیم دانش در یک شعبه شرکت خدماتی بین‌المللی.....	۱۳۵
مورد دوم. نقش هویت قومی در همبستگی ملی (مطالعه موردی قوم بلوچ).....	۱۵۱
مورد سوم. تحلیل مردم‌شناختی مناسک مذهبی در فرایند جهانی شدن: مناسک قش شویان مشهد اردهال.....	۱۵۵
مؤخره.....	۱۵۹
مذبح.....	۱۶۳

سخن‌ها

روش‌ها پژوهش کیفی وسیله‌ای برای ارزیابی حقایق سنجش ناپذیر (در مقابل روش‌های کمی) دربار پدیده‌های تحت مطالعه پژوهشگران و نیز عناصر نمایانگر ویژگی‌های شخصیت آنان است. تشریح هدف کلی پژوهش‌های کیفی ریشه در دیدگاه کنش متقابل نمادین دارد. در این روش از روش‌های پژوهش کیفی پژوهش باید به صورت نظام‌مند (سیستماتیک) در محیط‌های طبیعی انجام شود و نباید همانند یک پژوهش تجربی در یک محدوده مصنوعی صورت بگیرد. در پژوهش کیفی برای دیدگاه‌های افراد مورد پژوهش و مشارکت کنندگان ارزش قایل می‌شوند و می‌کوشند تا از دیدگاه‌های آن‌ها آگاه گردند. ضمن آن‌که پژوهشگر و افراد مورد پژوهش با هم رابطه متقابل برقرار می‌کنند. این پژوهش هم حالت توصیفی دارد و هم بینشی و سرانجام این که برای جمع‌آوری داده‌های اصلی به گفته‌ها و رفتارهای قابل مشاهده افراد پدیده‌ها تکیه می‌شود. موردپژوهی یا مطالعه موردی یکی از روش‌های پژوهش کیفی است. موردپژوهی یک کاوش عمیق است، که از منابع و شواهد چندگانه برای بررسی یک پدیده موجود در زمینه واقعی‌اش در شرایطی که مرز بین پدیده و زمینه آن به وضوح روشن نیست، استفاده می‌کند. این روش در پژوهش‌های علوم انسانی به خصوص روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و مدیریت کاربرد فراوان دارد اما به کارگیری این روش زمان و هزینه زیادی را به خود اختصاص خواهد داد. در بسیاری از مطالعات علوم انسانی و

مدیریتی هر جا نمونه مطالعاتی انتخاب شده است به غلط تعبیر روش موردپژوهی می‌شود و این اشتباه مصطلح گردیده است. در این کتاب سعی شده است به زبان ساده مفهوم و مراحل انجام روش موردپژوهی به طور کامل تشریح گردد. وجه تمایز این کتاب نسبت به سایر کتاب‌های منتشر شده در این زمینه علاوه بر تمرکز تخصصی بر تشریح مفهومی و روش‌شناسی موردپژوهی به زبان ساده، ارائه نمونه پژوهش‌های واقعی و انمای عملی برای خواننده است.

این کتاب در سه فصل تدوین و تهیه شده است. در فصل اول به مرور کلی پژوهش‌های کیفی و تفاوت آن با روش کمی پرداخته می‌شود. فصل دوم روش موردپژوهی به طور کامل مورد بررسی قرار گرفته است و در فصل آخر نمونه‌های پژوهش‌های موردپژوهی ارائه شده است. کتاب در سه بخش ارائه شده برای کلیه پژوهشگران و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در حوزه علوم انسانی قابل استفاده است. همچنین از مساعدت و همدلی سرکار خانم نیاز زارعی در کلیه مراحل نگارش این کتاب کمال تشکر را دارد. در پایان از کلیه خوانندگان کتاب تقاضا می‌شود دیدگاه‌ها و پیشنهادات خود را جهت هر چه غنی‌تر شدن مطالب کتاب به نویسندگان ارائه نمایند.

محمد موسی جانی / محمد حسین رونقی